śrīḥ

śrīmatē rāmānujāya namaḥ

śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

śrīnivāsarāmānujamahādēśikaiḥ (maisūra āṇḍavan)
saṃskṛtabhāṣāyāṃ anuvādya anugṛhītaṃ
śrīmadvēdāntācāryaviracitam

॥ *paramapadasōpānam* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ

śrīmatē rāmānujāya namaḥ

śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

॥ *paramapadasōpānam* ॥

śrīmān vēṅkaṭanāthāryaḥ kavitārkikakēsarī ।
vēdāntācāryavaryō mē sannidhattāṃ sadā hṛdi ॥

pakṣīśē'tyantavīrē dvijavarasamitau
bhōgyapīyūṣavārdhau
talpībhūtē vadānyaḥ pramudita udita -
ssahyakanyāntarīpē ।
gōpālassan svagītaṃ vivaritumiha tāṃ
lakṣmaṇāryātmanā yaḥ
tasyāyaṃ saudagandhaḥ kila phaṇitiṣu na -
ssusthirassampravāti ॥ **1** ॥

prārabdhairduritairvilōkya manasā
cōrēṇa durdāruṇaiḥ
gāḍhājñānatamisracakravaśaga -
śśabdādayō bhōgadāḥ ।
ityēvāsamapaṅkagartapatitō
na syāttathaiṣā kila
prōktā divyapadādhirōhaṇasṛtiḥ
vēdāvataṃsōktibhiḥ ॥ **2** ॥

śāstrārthānsthūlasūkṣmān vidurapi ca kalā -
stāśca sarvā vibōddhum
dakṣā dharmādhvarakṣācaraṇapaṭudhiyō -

'pyāgamāntārthadāśca।
pāpadvandvaughamuktā bhagavadabhimatē -
psāvihīnā yadi syuḥ
atratyāsmadbhavasthityabhihatinipuṇa -
syēha nārāyaṇasya ॥ **3.1** *॥*

sadaiva lakṣmīsahitasya jātvapi (cāpi??)
śriyāvinānāsthitadaivatasya।
sarvēśatāyāṃ dṛḍhatānabhijñāḥ
sōpānamārgācca dṛḍhāt bahiṣṭhāḥ ॥ **3.2** *॥*

śrīvatsaṃ vaijayantīmapi saha ramayā
vakṣasā'laṅkariṣṇōḥ
vācō yē vāvamanyanta iha punaravi -
dyāṃ tadīyā vyathāśca।
bhuktvātrasthāpayattadbhramaṇamaticirāt
saṃsṛtau vīkṣya cāthō
nirviṇṇā lajjamānā upaniṣaduditō -
pāya ēvāśu yānti ॥ **4** *॥*

vyōmēvasthāyitāvattimiratatigatā -
citprakāraṃ cirēṇa
kālē bhūyō'pi caikīkṛta iva sati ka -
lpānta ēvāntamētē।
māṃsāsṛkkāyacakrabhramaṇanipatatāṃ
puṇyapāpātmakarma -
srōtassamplāvitānāṃ kamapi taṭamanā -
lōkitānāṃ ca rītim ॥ **5.1** *॥*

kṣvēḍassvādyō yathā syānmadhusahita ihā -
lpārtha ēvātmabhōgyaḥ
jyāyānarthastathaivaṃ hyavagataviṣayā -
ṇāṃ svataśca prakāram।
ēvaṃ hyātmānubhūtiṃ svayamabhivimṛśan
yastu nirvēdamēyāt
tasmaivātmaprayatnāśśubhaphalamahitā
nityamēdhanta ēva ॥ **5.2** *॥*

lōkē hyatyunnatānāṃ sukṛtavati phalē -
'pyāptaduḥkhādhikatvaṃ
tādṛgbhōgaṃ samaśnan niravadhi muditō
nīrajātāsanō'pi।
kaṣṭaṃ janyaikanityakriyamadhumukhara -
kṣaḥkṛtaṃ prāpa tādṛk
jñātvā śāstrapravīṇāḥ padajuṣa ṛjavō
nēyurugraṃ bhavaṃ tu ॥ **6** *॥*

mānātītaparicchadāssamadhikā
vittēśatāditvataḥ
nēmurdāmadharā dharādhipatayō
yān sārvabhaumāṃśca tē।
yātā nanvamṛtadyutigrahapatī
yātau ca tārāgaṇaḥ
nāśaṃ yātyatha śiṣyatē ca paramā -
kāśassa sūkṣmaḥ paraḥ ॥ **7.1** *॥*

vṛṣā ca vṛṣabhadhvajō dviguṇitadvayāsyaśca tē
na santi hi yadā tadā sakalakāraṇatvaṃ ca naḥ।
ramēśituravēkṣya taṃ narakamēva nākaṃ tviti
priyaṃ ca paramaṃ padaṃ kila gavēṣayantē budhāḥ॥ **7.2** *॥*

saktāstyājyēṣu dharmēṣvavirata maratā
mukttyupāyē'lpakē'rthē
vyagrā yē bandhavastē na hi tadiha sahai -
kēpsubhissmō'tha kiṃ ca।
kōpādyādhvāpanētuḥ vividhatanupari -
bhrāntiharturgurōrnaḥ
kāruṇyāt gōpriyasyēśituramalapadaṃ
dhārayāmaśśirassu॥ **8** *॥*

prāptānīvāgamiṣyantyapimitirahitā -
nīha bhōgādinā na
kṣayyāṇīdṛṃśi duḥkhānyupari ca dadatō
tīvrapāpaughavahnēḥ।
ēdhībhūtaṃ ca kālaṃ sakalamapi gataṃ
vīkṣya bhūyō'pi tadvat
na syussaṃsāragartē nikhilamavasaraṃ
yāpayantō yathā na॥ **9.1** *॥*

dagdhaṃ garbhagatārbhakaṃ kamapi yō
mugdhaṃ śiśuṃ nirmamē
dhattē yastulasīsrajaṃ surabhitāṃ
tasyādbhutēhāvataḥ।
vidhyuktipravidaśca muktivihati -

kṣōdīkariṣyattrayī -
cūḍāvākṣu giraṃ prapattimahitā -
mēkāṃ hitē'dhīyatē ॥ **9.2** ॥

garbhāvirbhūtaduḥ khādyapasṛtiniratā
muktisaktāḥ pravṛttāḥ
acchēdyē bhaktiyōgē tadanu ca cirasā -
dhyē'kṣamāstaṃ vihāya ।
śrīmannārāyaṇasyaiva hi caraṇayugaṃ
yē śaraṇyaṃ prapannāḥ
sa prītassarvadāyī svayamiti karuṇāṃ
sampratīkṣyāsatē'tra ॥ **10** ॥

prārabdhē pāpasaṅghē phalamukhaduritaṃ
cāntarānyadyadaṃhaḥ
prārabdhāt pūrvapāpāt prathamamakhilama -
pyujjihāyātha tatra ।
prārabdhāṃśē'pi kiñcit vihitabharanarā -
rtiprakāraṃ vimṛśyai -
tatsāmyātmānukampāta iha dahanayu -
ktūlavat sampradagdhya ॥ **11.1** ॥

tyaktvaivaṃ cōttarāghē matikṛtamatha vi -
śliṣṭamajñānapūrvaṃ
kartuṃ saṅkalpya cāṃśaṃ matikṛtamitaraṃ
cānutāpādinā'tra ।
krōḍīkṛtyābhigōptustvaruṇitakamalā -
kṣasya saṅkalparītiṃ

yē vā samyaṅ na jānantyatha ca paśava ē -
vāṣṭa ca dvau ca tē hi ॥ **11.2** ॥

kōśāvāsyasivacca māṃsamayakā -
yāntarvasadyōginaḥ
kartuṃ pūrṇanirantasadguṇapara -
brahmānubhūtyātmanaḥ ।
saurabhyāmṛtakāntipūrṇatulasī -
mālō'khilādhīśvaraḥ
kārēvāttavapurvināśya kurutē
rītiṃ sumārgānvitām ॥ **12** ॥

akṣāṇyādau dvipañca svamanasi kalayan
prāṇavāyau tatastā -
nyēkīkurvaṃśca jīvē suguṇavati tata -
ssūkṣmabhūtaissahāthō ।
sarvāṇyētāni tāni svayamavitumadhi -
ṣṭhāya hārdaḥ prabhussan
dvārairabhyantarē ca dvayayutanavabhiḥ
varṣmaṇō nirmitasya ॥ **13.1** ॥

dṛḍhabandhanasya mūrdhadvāraṃ cōdghāṭayannasmān ।
paramapadavartma nētuṃ saṅkalpitavān hi karuṇāluḥ ॥ **13.2** ॥

sārdhaṃ brahmapurēśajīvavapuṣā
sarvajñahārdēna yē
bandhāt brahmapurāt tadīyakṛpayā
prasthāpitā dēhinaḥ ।
ētāṃ sādaraṃ arcirādivibudhai -

rmāyāṃ samuttāritāḥ
muktisthā na punarbhavāghanilayā -
vartāpagāvartinaḥ ॥ **14** ॥

mōkṣaṃ cōpēkṣya pūrvaṃ vayamiha vibudha -
strīkaṭākṣaṃ vināṇyat
śastraṃ nō mīnakētōrdhanurapi na vinā
tattanūbhiḥ paraṃ syāt ।
pīyūṣaṃ dēvayōṣinmadhuravacanatō
nānyadityēva matyā
vyāmōhaṃ prāptavantastamakhilamasahaṃ
prājahāmātiśuddhāḥ ॥ **15.1** ॥

sambhēdō jaladhirna cāpara itī -
vēha bruvāṇairjanaiḥ
kāryaṃ caiva hi kāraṇaṃ tviti vada -
dbhirdarśitānadhvanaḥ ।
sarvānarhapathō'pi tērima vayaṃ
kiñca praśastaṃ padaṃ
gantuṃ satpathamīkṣiṣīmahi paraṃ
cānandinō'bhūma ca ॥ **15.2** ॥

tattatsaṃskṛtibhirdṛḍhairbhavaratai -
ranyairupāyaiḥ padaṃ
kiṃ vā'dyāvadhi sādhitaṃ hyajapadā -
dyētat kiyatkālikam ।
nirduḥkhātmabharārpaṇēna tulasī -
maulēraghōnmūlinaḥ

bhōgyēnōttamavartmanāpyamatulaṃ
dhyāyēma viṣṇōḥ padam ॥ **16** ॥

srōtasvinyāmanādidvividhaduritarū -
pāpagāyāṃ patitvā
yātēṣvasmāsvadṛṣṭvā nijaniyativaśāt
cañcalāyāṃ sthirāyām ।
mādhvīliṇmānitēndīvarasumavihara -
ntyāṃ tathaivēndirāyāṃ
rājantyāṃ vaijayantyāṃ maṇimayadhanurā -
kāravatyāṃ ca satyām ॥ **17.1** ॥

ākāśē paramē pravarṣati kṛpāṃ
pāthōmucīvāgatāṃ
svacchāṃ tāṃ virajāṃ vilōkya śiśirāṃ
śrīśasya saṅkalpataḥ ।
santīryā'mṛtavāhinīṃ tvapunarā -
vṛttyāttapārēkṣiṇāṃ
muktānāṃ gatisatkriyāśca viśadī -
kartuṃ hyabhūma kṣamāḥ ॥ **16.2** ॥

yasyāśliṣṭōrasi śrīrupacitasumanā -
stasya naḥ puṇyahētōḥ
nityāvāsapradhānaṃ nirupamamatibhō -
gyaṃ gatāssammilantaḥ ।
muktairnityai rasajñāparicitanigamā -
ntasthasāmānugānaṃ

sarvaṃ chandōnibaddhaṃ draviḍakṛtiśubhā -
śāsanaṃ kīrtayāma ॥ **18** ॥

durvārōruparākramōraganigī -
rṇō'rkō vimuktō yathā
mālinyāktaviśōdhitātivimalā
muktā'timūlyēva ca ।
pārāvāravipatparāhatimatī
naukēva pāraṃ gatā
nirmuktō vanavahnitā parivṛtō
dantīva santāpitaḥ ॥ **19.1** ॥

kāntēvāśliṣṭakāntā vaśavitumavaśaṃ
klēśitāptyā'tha hṛṣṭā
bandhādugrādvimuktō dharaṇipatisutō
labdharājyō yathā vā ।
ātmānaṃ chādayantīṃ prakṛtimiha vihā -
yaiva dēvādirūpāṃ
dhāma prāpyānubhūyōnnatamatisukhadaṃ
caikatāṃ prāpnavāma ॥ **19.2** ॥

bhūmau mōhaṃ visṛjya pracakitamanasō -
'thō phalānyasthirāṇi
tyaktvā samyak vimuktiprada iha kamalā -
kṣānna cānyassamarthaḥ ।
ityālōcyātibhītāstadubhayapadapa -
dmāśritā ugrabandhāt

visrastāḥ pāramāptuṃ paramapadamitā
arcirādyaiva gatyā ॥ **20.1** ॥

tatrālōkyādbhutāni kṣititalaviditā -
ścaryarītyaiva sarvā -
ṇyāmnāyaṃ sāma gātvā paramapadalasa -
nnityamuktaissamaṃ ca ॥
nānārāgaprapañcāparicitamadhurā -
pūrvarāgaikagēyaṃ
gāyāmānantakālaṃ śubhabharitasamā -
śāsanaṃ mādhavasya ॥ **20.2** ॥

durvārākhiladuṣkṛtē vigalitē
pūtā vayaṃ prasthitāḥ
muktiṃ prāpya samāśrayasya kamalā -
vakṣōvibhūṣāmaṇēḥ ।
śrīnāthasya niyōjitāḥ karuṇayā
sēvārasāsvādanē
natvā tuṣṭahṛdaśca sadguṇanutī -
rudgāya sannartya ca ॥ **21.1** ॥

ākarṇyāśrutapūrvakarṇamadhuraṃ
gānaṃ ca sāmaśrutēḥ
ākālaṃ tvatidurlabhē pravahati
svānanda udrōdhasi ।
bhaktiṃ tāṃ paramāmavāpnuma tathā -
nāvṛttasēvāptayē

mēdinyāṃ tu labhāmahē vidhibalō -
tkarṣānnivāsaṃ param ॥ **21.2** ॥

śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

gurustrayyantāryaḥ paramapadasōpānamiti yāḥ
hitāya vyātēnē draviḍagiri gādhāssumanasām।
vipaścit gōpālō vyavṛṇuta ca karṇāṭakagirā
surōktyā ca ślōkīcakara parayācāryakṛpayā ॥

॥ *iti paramapadasōpānaṃ samāptam* ॥

kavitārkikasiṃhāya kalyāṇaguṇaśālinē।
śrīmatē vēṅkaṭēśāya vēdāntaguravē namaḥ ॥